

ПОРЯДОК

проведення експертизи та затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти, розроблених не на основі типових освітніх програм

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає процедуру проведення експертизи та затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти, розроблених не на основі типових освітніх програм (далі – освітні програми).

2. Порядок розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Положення про Державну службу якості освіти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 168 та інших актів законодавства.

3. У цьому Порядку терміни вживаються у такому значенні:

експертиза освітньої програми (далі – експертиза) – послідовна, поетапна процедура, яка проводиться з метою аналізу освітніх програм на відповідність вимогам законодавства у сфері освіти та оцінювання їх якості для встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності учнів до обов’язкових результатів державного стандарту відповідного рівня освіти;

експертний висновок - це документ, в якому зазначаються результати проведеної експертизи;

замовник експертизи (далі – замовник) – фізична або юридична особа, яка звертається до Служби з метою проведення експертизи та затвердження освітньої програми;

критерії оцінювання освітньої програми (далі - критерії) – це ознаки, за якими встановлюється відповідність освітньої програми вимогам законодавства у сфері освіти та оцінюється якість освітньої програми;

моніторинг якості освітньої програми – це процес оцінювання якості освітньої програми з метою встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності учнів до обов’язкових результатів державного стандарту відповідного рівня освіти;

програма моніторингу якості освітньої програми – це затверджений комплекс заходів (форми і методи) Моніторингу відповідно до встановленого графіку.

Терміни «реальний конфлікт інтересів», «потенційний конфлікт інтересів», «близькі особи» вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про запобігання корупції».

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в законах України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Порядку проведення моніторингу якості освіти», «Порядок надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам».

4. Затвердження освітніх програм здійснюється за результатами експертизи, з ініціативи замовника.

Підставою для проведення експертизи є наказ Служби.

Служба для проведення експертизи може залучати установу, що належить до сфери її управління (далі – Уповноважена установа).

5. Не підлягають затвердженню Службою:
 типові освітні програми;
 освітні програми закладів освіти, розроблені на основі типових освітніх програм;
 освітні програми, затверджені закладами освіти після проходження інституційного аудиту, що засвідчив високий рівень їхньої освітньої діяльності та внутрішньої системи забезпечення якості освіти.
6. Інформація про подання освітніх програм до Служби, результати проведення експертизи, рішення щодо затвердження освітніх програм оприлюднюється на офіційному веб-сайті Служби.
7. Заходи, проведення яких відповідно до цього порядку організовує та/або здійснює Служба, фінансуються за рахунок коштів, передбачених державним бюджетом для забезпечення діяльності Служби та інших джерел, не заборонених законодавством.

II. Подання документів

1. Для проведення експертизи, замовник у період з 15 січня до 1 березня надсилає до Служби в електронному вигляді, такі документи:
- 1) заяву, де зазначаються:
 для фізичної особи: прізвище, ім'я та по батькові, місце роботи, посада, науковий ступінь (за наявності), вчене звання (за наявності), контактні телефони, електронна адреса;
 для юридичної особи: повне найменування, код ЄДРПОУ, місцезнаходження, контактні телефони, електронна адреса, прізвище, ім'я та по батькові керівника, перелік авторів освітньої програми;
 - 2) примірник рукопису освітньої програми (у форматі pdf);
 - 3) пояснювальну записку, у якій зазначаються відмінності освітньої програми від типових освітніх програм, особливості її використання в освітньому процесі;
 - 4) копії документів, відповідно до яких навчальним програмам надано гриф;
 - 5) результати самооцінювання освітньої програми за формою згідно з додатком;
 - 6) примірники навчально-методичного забезпечення освітньої програми (зошити, підручники, посібники, методичні матеріали для вчителів тощо).
- Замовник несе відповідальність за достовірність інформації, що міститься у поданих ним документах.
2. Освітня програма має передбачати досягнення учнями результатів навчання, визначених державними стандартами відповідного рівня освіти.
3. Освітня програма має містити:
- вступ;
 - вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою або продовжити навчання за цією програмою при переведенні з іншої програми;
 - загальний обсяг навчального навантаження визначений державним стандартом відповідного рівня освіти;

навчальний план / навчальні плани з розподілом годин між освітніми галузями / предметами / інтегрованими курсами за роками навчання;

перелік навчальних програм, які мають/можуть використовуватися в освітньому процесі;

опис форм організації освітнього процесу та педагогічних технологій;
види / форми оцінювання та його інструментарій.

Освітня програма може містити інші складники, що враховують специфіку та особливості освітньої діяльності закладу освіти.

3.1. У Вступі зазначається загальна інформація про освітню програму, її мета та основні особливості.

3.2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою: деталізуються вимоги до осіб, які вперше розпочинають освітню діяльність у початковій школі або продовжують / переходять на навчання за даною програмою з інших освітніх програм.

3.3. Загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти (в годинах) навчального плану не може бути більшим за граничне допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти, визначене Базовим навчальним планом державного стандарту відповідного рівня.

3.4. Навчальний план - є складником освітньої програми і має ґрунтуватися на одному з варіантів Базового навчального плану, зазначеному в державному стандарті відповідного рівня освіти, та містити:

перелік предметів (інтегрованих курсів) для реалізації кожної освітньої галузі, а також міжгалузевих інтегрованих курсів (за потреби);

розподіл навчального навантаження за роками /тижнями навчання між предметами /інтегрованими курсами),

додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

3.5. Перелік навчальних програм, які можуть використовуватись для реалізації освітньої програми (за формою, визначеною Службою) містить:

модельні навчальні програми;

навчальні програми, що створені на основі модельних навчальних програм, затверджені педагогічною радою;

навчальні програми, які розроблені не на основі модельних навчальних програм, що мають гриф;

програми курсів за вибором.

Навчальні програми, що створені на основі модельних навчальних програм, мають містити опис результатів навчання учнів з навчальних предметів в обсязі не меншому, ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами з однієї та більше освітніх галузей.

Реалізація навчальних програм має передбачати узгодженість вимог до обов'язкових результатів навчання учнів відповідно до року навчання, їх логічній послідовності, охоплювати споріднені загальні результати навчання учнів, через які формуються ключові компетентності та компетентнісний потенціал кожної галузі, визначені у державному стандарті відповідного рівня.

Навчальні програми подаються українською мовою, з мов національних меншин і літератур та іноземних мов – українською та цими мовами.

3.6. Форми організації освітнього процесу та педагогічних технологій – зазначаються ті форми організації освітнього процесу, які рекомендуються до використання при реалізації освітньої програми; вказуються педагогічні технології та особливості їх використання з урахуванням особливостей освітніх галузей.

3.7. Види / форми оцінювання, інструментарій оцінювання – вказуються та обґрунтовуються ті форми / види оцінювання, які пропонуються для використання під час реалізації освітньої програми; описується інструментарій оцінювання, в тому числі і власне розроблений.

4. Обробка персональних даних замовника здійснюється з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

5. Подані документи реєструються в Службі, формуються в електронну справу та шифруються.

6. Служба, впродовж десяти робочих днів з моменту реєстрації документів здійснює попередній розгляд справи на предмет відповідності вимогам пункту 1 цього розділу.

У разі невідповідності матеріалів вимогам цього Порядку Служба протягом трьох робочих днів повідомляє замовника листом із зазначенням причин.

Замовник впродовж п'ятнадцяти робочих днів з моменту отримання листа, усуває недоліки та досилає необхідні документи.

Ш. Організація роботи комісії

1. Служба створює Комісію для проведення експертизи та затвердження освітніх програм.

2. Склад Комісії затверджується наказом Служби, яким призначаються голова та секретар.

3. До складу комісії входить не менше дев'яти осіб (непарна кількість).

До складу Комісії залучаються педагогічні, наукові та науково-педагогічні працівники закладів освіти, представники громадських об'єднань, працівники Служби, які повинні мати відповідну фахову освіту, як правило, науковий ступінь та/або вчене звання (для наукових та науково-педагогічних працівників), досвід педагогічної, науково-педагогічної діяльності не менше п'яти років, знати науково-методичні та психолого-педагогічні вимоги щодо методики навчання в закладах повної загальної середньої освіти.

Якщо член Комісії є замовником або має конфлікт інтересів, то він позбавляється права голосу при ухваленні рішення щодо результатів експертизи та затвердження відповідної освітньої програми.

4. У разі, якщо має місце конфлікт інтересів, перед початком засідання комісії, член комісії зобов'язаний повідомити про це і пояснити суть конфлікту інтересів.

Член комісії, щодо якого є підстави вважати, що він/вона має конфлікт інтересів з обговорюваного питання, участі в обговоренні та голосуванні не бере.

Члени комісії можуть заявити про наявність конфлікту інтересів в інших членів Комісії.

5. Організація роботи Комісії покладається на Голову та секретаря цієї комісії.

Комісія самостійно визначає регламент і форми своєї діяльності. За потреби та технічної можливості засідання Комісії може здійснюватися дистанційно з використанням цифрових технологій.

Проведення дистанційного засідання Комісії супроводжується відео- або аудіофіксацією процесу розгляду питань та ухвалення рішень. У такому разі відео- та аудіозаписи є невід'ємними частинами протоколів засідань комісії.

6. Комісія здійснює свою діяльність на принципах законності, незалежності, неупередженості, конфіденційності, доброчесності, толерантності, професіоналізму, колегіальності, об'єктивності та обґрунтованості ухвалених рішень.

7. Засідання комісії є правоможним, якщо у ньому брали участь не менше ніж половина від її затвердженого складу.

Рішення комісії вважається ухваленим якщо за нього проголосувала більшість від присутніх на засіданні.

Рішення Комісії щодо проведення експертизи та затвердження освітніх програм вводиться в дію наказом Служби.

Результати роботи комісії оформлюються протоколом, який підписують Голова та секретар.

8. Комісія здійснює роботу у строки, визначені наказом Служби.

IV. Організація та проведення експертизи

1. Експертиза організовується Службою, проводиться Комісією та передбачає два етапи.

Перший етап - аналіз освітньої програми на відповідність вимогам законодавства у сфері освіти, що здійснюється за критеріями згідно з додатком.

Другий етап – моніторинг якості освітньої програми.

2. Служба за результатами розгляду справи готує інформацію для Комісії.

Комісія розглядає справу, аналізує подану інформацію та формує експертний висновок, який підписують всі присутні члени Комісії.

Оформлює експертний висновок секретар Комісії.

3. Комісія на підставі експертного висновку, за результатами проведеного першого етапу експертизи, ухвалює одне з таких рішень:

допустити до другого етапу експертизи;

достроково припинити проведення експертизи (з можливістю використання даної програми в освітньому процесі без затвердження);

відмовити у проведенні подальшої експертизи та затвердженні освітньої програми.

Рішення про допуск до другого етапу експертизи, Комісія приймає на підставі заповненого експертного висновку про встановлення відповідності освітньої програми вимогам законодавства та затверджує Програму моніторингу якості освітньої програми.

Рішення про дострокове припинення експертизи Комісія ухвалює на підставі заповненого експертного висновку про встановлення відповідності вимогам законодавства та наявності ознак Типової освітньої програми (частина третя та абзац другий частини четвертої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

Рішення про відмову в подальшій експертизі та затвердженні освітньої програми Комісія ухвалює на підставі заповненого експертного висновку про встановлення невідповідності освітньої програми вимогам законодавства.

4. Служба протягом трьох робочих днів після ухвалення Комісією рішення повідомляє Замовника про результат першого етапу експертизи електронним листом.

5. Для проведення моніторингу якості освітньої програми Служба розробляє інструктивно-методичні рекомендації та проводить тренінги (наради).

6. Моніторинг якості освітньої програми проводиться в закладі (закладах) загальної середньої освіти за Програмою моніторингу якості освітньої програми.

Моніторинг якості освітньої програми здійснюється за циклами та рівнями освіти, може тривати від двох до трьох навчальних років і розпочинається 1 вересня.

Тривалість моніторингу якості освітньої програми відповідає тривалості циклу освітньої програми.

7. Моніторинг освітньої програми включає внутрішнє та зовнішнє оцінювання.

Внутрішнє оцінювання освітньої програми здійснюється закладом/закладами загальної середньої освіти шляхом опитування, анкетування, інтерв'ювання та інших методів збору інформації в учасників освітнього процесу, а також обробку й узагальнення цієї інформації.

Зовнішнє експертне оцінювання здійснюється громадськими фаховими об'єднаннями та/або територіальними органами Служби шляхом опитування, анкетування, інтерв'ювання й інших методів збору інформації в учасників освітнього процесу та інституційного аудиту за ініціативою закладу\закладів загальної середньої освіти, в якому (яких) відбувається моніторинг якості освітньої програми.

8. Оцінювання результатів освітньої програми здійснюється за критеріями (згідно додатку).

9. За результатами моніторингу якості освітньої програми можуть вноситися зміни до освітньої програми.

10. За результатами кожного року моніторингу якості освітньої програми Служба протягом одного місяця узагальнює отримані дані матеріалів та передає їх на розгляд Комісії.

11. Комісія розглядає результати моніторингу якості освітньої програми за кожним роком / циклом у строк не більше тридцяти календарних днів після їх подання, формує експертний висновок та приймає одне з таких рішень:

продовжити моніторинг якості освітньої програми з наданням можливості використовувати програму цього року в освітньому процесі;

достроково припинити проведення моніторингу якості освітньої програми

та відмовити у затвердженні освітньої програми;

освітня програма відповідає вимогам чинного законодавства у сфері освіти, розроблена не на основі типової освітньої програми, її якість відповідає встановленим критеріям, може використовуватися в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти;

освітня програма відповідає вимогам чинного законодавства у сфері освіти, розроблена не на основі типової освітньої програми, її якість частково відповідає встановленим критеріям, містить незначні недоліки та може використовуватися в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти після їх усунення;

освітня програма відповідає вимогам чинного законодавства у сфері освіти, розроблена не на основі типової освітньої програми, її якість не відповідає встановленим критеріям та у поданому вигляді не може бути впроваджена в освітній процес закладів загальної середньої освіти.

12. Служба протягом трьох робочих днів після прийняття рішення Комісією повідомляє замовника електронним листом про результат експертизи.

Служба формує пакет документів (матеріали справи та результати експертизи) та подає Комісії у строк не пізніше 15 календарних днів з моменту отримання результатів експертизи.

VI. Затвердження освітньої програми

1. Комісія розглядає поданий пакет документів та ухвалює одне з таких рішень:

рекомендувати затвердити освітню програму;

рекомендувати відмовити у затвердженні освітньої програми.

2. Рішення Комісії оформлюється протоколом та передається на розгляд Голові Служби.

Рішення щодо затвердження або відмови у затвердженні освітньої програми вводиться в дію наказом Служби, який оприлюднюється на офіційному веб-сайті Служби не пізніше трьох робочих днів з моменту підписання.

3. Усі матеріали, пов'язані з проведенням експертизи та затвердженням / відмовою у затвердженні освітньої програми, зберігаються Службою протягом п'яти років від дати завершення експертизи.

4. Завірена копія наказу надсилається Службою замовнику протягом трьох робочих днів з дня його підписання.

Додаток
до Порядку проведення експертизи
та затвердження освітніх програм
повної загальної середньої освіти,
розроблених не на основі типових
освітніх програм

Критерії оцінювання освітньої програми

Критерій 1. Відповідність вимогам законодавства

Наявність обов'язкових компонентів освітньої програми (стаття 11 Закону України «Про освіту»).

Відповідність освітньої програми вимогам державного стандарту відповідного рівня освіти:

- компоненти освітньої програми;
- навчальний план;
- освітні галузі;
- обов'язкові результати навчання.

Дотримання інших вимог законодавства (листи, накази МОН тощо)

Критерій 2. Новизна та унікальність освітньої програми:

- комбінування годин для освітніх галузей або предметів;
- авторські інтеграції освітніх галузей;
- авторські технології навчання;
- навчально-методичне забезпечення (підручники, посібники, робочі зошити тощо).

Критерій 3. Зміст освітньої програми:

- цілісність;
- логічність;
- послідовність;
- внутрішньогалузева та зовнішньогалузева узгодженість змісту;
- збалансованість матеріалу теоретичного та практичного характеру (в межах теми, розділу, галузі).

Критерій 4. Якість освітньої програми:

- узгодженість змісту підручників/посібників/робочих зошитів із змістом освітньої програми;
- доцільність технологій, що використовуються для реалізації освітньої програми.
- самостійність опанування змісту програми учнями (мінімізація сторонньої допомоги під час навчання);
- мобільність та гнучкість освітньої програми (з точки зору індивідуальних темпів опанування програмного матеріалу; можливість індивідуальної траєкторії руху кожного учня);

- сформованість життєвих компетентностей.